

Węzeł (jednostka prędkości)

Ten artykuł dotyczy jednostki prędkości. Zobacz też: [inne znaczenia](#).

Węzeł (ang. *knot*), w skrócie **w.**, **kn**^[1] lub **kt**^[2] – jednostka prędkości równa jednej mili morskiej na godzinę^[1]:

$$1 \text{ w.} = 1 \text{ Mm/h} = 1,852 \text{ km/h} = 0,51(4) \text{ m/s.}$$

Stosowana do określania prędkości:

- morskich jednostek pływających;
- w części państw i w ruchu międzynarodowym także statków powietrznych (samolotów, śmigłowców, szybowców, balonów);
- w meteorologii – pomocniczo do określania prędkości wiatrów i prądów morskich (zasadniczą jednostką jest m/s).

W żegludze śródlądowej używa się kilometrów na godzinę^[3].

Pochodzenie nazwy

W przeszłości pomiar prędkości na morzu odbywał się za pomocą linki logu (wyrzuconej za burtę boi lub kawałka drewna, który pozostaje względnie nieruchomy względem powierzchni wody^[4]; drugi koniec linki nawinięty jest na swobodnie dający się rozwijać kołowrotek ustawiony na rufie statku), na której co 47 stóp i 3 cale (= 14,4018 metra) zawiązany był węzeł. Podczas pomiaru prędkości statku jeden marynarz trzymał przesuwającą się między palcami linkę z odwijającego się kołowrotka, a drugi mierzył czas standardową żeglarską klepsydrą (czas przesypywania się piasku w takiej klepsydrze wynosił 28 sekund)^[5]. Liczba węzłów zliczonych przez marynarza w tym czasie określała prędkość statku (1 zliczony węzeł = 14,4018 m/28 s, czyli 1,85166 km/h). A zatem z błędem nie większym niż wspomniane 1,85166 km/h oddawała prędkość statku względem powierzchni wody w milach morskich na godzinę.

Log

Zobacz też

Zobacz hasło *węzeł* w Wikisłowniku

- mila na godzinę – prędkość wyrażana w milach angielskich na godzinę
- sążeń (jednostka długości)

- pozaukładowe jednostki miary
- układ SI
- Skala Beauforta

Przypisy

1. węzeł (<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/;4010403>), [w:] *Encyklopedia PWN* [online], Wydawnictwo Naukowe PWN [dostęp 2023-09-25].
2. Jednostki miar do wykorzystania podczas operacji powietrznych i naziemnych – ZAŁĄCZNIK 5 do Konwencji o międzynarodowym lotnictwie cywilnym (https://www.ulc.gov.pl/_download/prawo/prawo_miedzynarodowe/konwencje/zal5_wyd_7_pop17.pdf). Urząd Lotnictwa Cywilnego, lipiec 2010. [dostęp 2023-09-26].
3. Dz. U. z 2025 r. poz. 18 (<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20250000018>).
4. Jacob Abbott: *Rollo on the Atlantic* (<http://books.google.com/books?id=NQYXAAAAYAAJ>). DeWolfe, Fiske, & Co., Publishers, 1858. [dostęp 2011-11-30].
5. Peter Kemp (redaktor). *The Oxford Companion to Ships and the Sea*. Oxford university Press, 1976. ISBN 0-19-282084-2.

Bibliografia

- Peter Kemp (redaktor). *The Oxford Companion to Ships and the Sea*. Oxford University Press, 1976. ISBN 0-19-282084-2.

Źródło: „[https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Węzeł_\(jednostka_prędkości\)&oldid=79998188](https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Węzeł_(jednostka_prędkości)&oldid=79998188)”